

РОЗДІЛ 7

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 340.112

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF PUBLIC PURCHASES IN NATIONAL GUARD OF UKRAINE

Андрусенко С.І.,
старший викладач кафедри
загальної військової дисципліни та фізичної підготовки факультету № 2
підготовки фахівців для Національної гвардії України
*Навчально-науковий інститут № 3
Національної академії внутрішніх справ*

Косюк В.П.,
старший викладач кафедри загальної військової дисципліни та фізичної підготовки факультету № 2
підготовки фахівців для Національної гвардії України
*Навчально-науковий інститут № 3
Національної академії внутрішніх справ*

Стаття присвячена висвітленню однієї з актуальних теоретико-методологічних проблем адміністративного права – адміністративно-правовому регулюванню публічних закупівель в Національній гвардії України. Автор дійшов висновку, що адміністративно-правове регулювання публічних закупівель в Національній гвардії України відбувається шляхом цілеспрямованого адміністративно-правового впливу відповідних уповноважених органів з метою забезпечення закупівлі якісних товарів та послуг, підтримки здорової конкуренції та попередження виникнення корупційних схем.

Ключові слова: публічні закупівлі, Національна гвардія України, адміністративно-правове регулювання, ринкова економіка, конкуренція, корупція.

Стаття посвящена одной из актуальных теоретико-методологических проблем административного права – административно-правовому регулированию публичных закупок в Национальной гвардии Украины. Автор пришел к выводу, что административно-правовое регулирование публичных закупок в Национальной гвардии происходит путем целенаправленного административно-правового воздействия соответствующих уполномоченных органов с целью обеспечения закупки качественных товаров и услуг, поддержания здоровой конкуренции и предупреждения формирования коррупционных схем.

Ключевые слова: публичные закупки, Национальная гвардия Украины, административно-правовое регулирование, рыночная экономика, конкуренция, коррупция.

The article analyses one of the current theoretical and methodological problems of administrative law concerning the administrative and legal regulation of public purchases in the National Guard of Ukraine. The author concludes that the administrative and legal regulation of public purchases in the National Guard is through targeted administrative and legal impact of the competent authorities to ensure procurement of quality goods and services, support healthy competition and avoid corruption schemes.

In conditions of anti-terrorist operation in eastern Ukraine acquires relevance to the quality of material support units of the National Guard of Ukraine. However, for reasons of corruption schemes and to achieve transparency and clarity in the procurement of goods and services units of the National Guard of Ukraine were established procedures for public procurement through ProZorro.

Typically, the state actively engaged in financial activities for the purpose of distribution and redistribution of public funds to meet the interests and needs of different sectors of industry and society in general. Obviously, the financial activities of the government carry through the competent authorities and control cash inflows to the budget. Moreover, legislator predicted the emergence of complex economic and social situations and simplified the procedure for procurement of goods and services if there is some reason for this. Obviously, this is done so that in difficult economic and social situation was saved precious time, so no need to conduct a full bidding;

Furthermore, legislator identified cases of negotiation procedures for procurement of goods and services units of the National Guard of Ukraine, especially the use of defined procedures for guaranteed defense.

Key words: public purchases, National Guard of Ukraine, administrative regulation, market economy, competition and corruption.

На сучасному етапі стрімкого розвитку ринкової економіки держава не тільки сприяє розвитку економіки, але й безпосередньо бере участь у споживанні товарів і послуг, які надаються підприємствами. Досить часто ці підприємства належать не тільки до державної власної, але й до приватної, що зумовило необхідність належного адміністративно-правового регулювання відносин, що виникають у сфері публічних закупівель.

В умовах проведення антитерористичної операції на сході України набуває актуальності питання якісного матеріального забезпечення підрозділів Національної гвардії України. Однак, задля уникнення виникнення корупційних схем та з метою досягнення прозорості та зрозумілості при закупівлі товарів і послуг підрозділами Національної

гвардії України були започатковані процедури проведення публічних закупівель через систему ProZorro.

Нові дослідження з порушеної проблематики повинні базуватися на теоретичних та практичних результатах досліджень як вітчизняних, так і іноземних провідних вчених. Підґрунтям для нашого дослідження стали роботи наступних науковців: Д. Н. Бахрах, В. К. Колпаков, О. П. Орлюк, А. І. Худяков, С. О. Іванов, А. О. Олєфір та ін. Однак, незважаючи на значний внесок зазначених вчених у дослідження даних наукових проблем, вказані науковці не розкривали адміністративно-правове регулювання публічних закупівель в Національній гвардії України, а досліджували більш широкі, спеціальні або суміжні актуальні питання.

Метою статті є визначення основних питань адміністративно-правового регулювання публічних закупівель в Національній гвардії України

Адміністративно-правове регулювання економіки передбачає систему заходів законодавчо-виконавчого та контролюючого характеру, здійснюваних відповідними уповноваженими державними інституціями з метою пристосування соціально-економічної системи до існуючих умов [1].

Погоджуємося з думкою Д. Н. Бахраха, що адміністративно-правове регулювання передбачає, що суб'єкти влади, як правило, в односторонньому порядку вирішують, а невідкладні суб'єкти вправі оскаржити такі рішення [2].

Дещо подібною є думка В. К. Колпакова про те, що адміністративно-правове регулювання передбачає односторонність волевиявлення одного з учасників відносин. Це волевиявлення юридично владне, тому йому належить вирішальне значення. Волевиявлення однієї сторони не рівнозначне волевиявленню другої сторони. Пояснюється це перш за все тим, що юридично-владні приписи віднесені до компетенції відповідних суб'єктів виконавчої влади [3].

Таким чином, адміністративно-правове регулювання публічних закупівель – це врегульований адміністративно-правовими нормами вплив державних органів на сферу проведення публічних закупівель з метою забезпечення якісної закупівлі товарів і послуг та підтримки здорової конкуренції на ринку.

Слушною є думка О. П. Орлюк, що визначає публічну фінансову діяльність як планову та систематичну діяльність держави й органів місцевого самоврядування у сфері мобілізації, розподілу та перерозподілу й використання публічних фондів коштів із метою виконання покладених на них завдань і функцій та задоволення публічного інтересу. Визначаючи публічні фінанси, А. А. Нечай враховує не тільки форму власності на фонди коштів, а й характер інтересу, що задовольняється за рахунок даного фонду [4].

Цікавою є думка О. І. Худякова, який визначає фінансову діяльність держави як діяльність держави, що виступає в цілому або в особі уповноважених на те органів, щодо створення грошової інфраструктури країни та забезпечення її належного функціонування, а також з формування, розподілу та організації використання державних грошових фондів [5].

Як вважає С. О. Іванов, інститут державного замовлення на закупівлю товарів для державних потреб загалом має комплексний міжгалузевий характер (процес розміщення та виконання регламентований потенціалом різних, головним чином публічних, галузей права, а спори щодо нього розглядаються в судовому порядку за нормами цивільного, господарського та адміністративного законодавства) [6].

Як бачимо, держава активно здійснює фінансову діяльність з метою розподілу та перерозподілу державних коштів на задоволення інтересів та потреб різних секторів економіки, промисловості та суспільства в цілому.

Очевидно, що фінансову діяльність держава здійснює через уповноважені органи та контролює надходження грошових коштів до бюджету.

Цікавою є думка А. О. Олєфіра, який стверджує, що до основних факторів розгортання господарських відносин закупівель належить конкурсний порядок задоволення державних потреб і наявність у господарських організацій приватного сектору економіки права на власний розсуд приймати рішення щодо участі в закупівлях. Передумовою для формування широкої практики і зростання економічного значення державних замовлень є стійка тенденція до збільшення державного споживання. Під час адаптації законодавства України до міжнародних стандартів імовірно перешкодами можуть стати: 1) вибіркова імплементація нормативних конструкцій, що не дасть змоги досягти поставлених цілей регулювання; 2) закріплення таких ліберальних правил, які за сучасного стану правопорядку

в певних сферах господарювання перетворюються на джерело конкурсних зловживань учасників; 3) суперечливість ідеї максимального відкриття ринку для міжнародної конкуренції як основної парадигми Угоди про державні закупівлі СОТ та Директив ЄС про закупівлі, суверенним інтересам національної господарсько-правової політики [7].

Варто наголосити, що основним нормативно-правовим актом, який регулює сферу публічних закупівель в Україні є Закон України «Про публічні закупівлі». Цей Закон установлює правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади. Метою цього Закону є забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції [8].

Як бачимо, законодавець чітко визначив сферу дії вище вказаного Закону та його цільовий напрямок.

У Законі України «Про публічні закупівлі» визначено державне регулювання та контроль у сфері закупівель, загальні умови здійснення закупівлі, умови проведення процедури відкритих торгів, умови проведення конкурентного діалогу, умови проведення переговорної процедури закупівлі та визначено відповідальність у сфері публічних закупівель [8].

Відповідно до ст. 35 Закону України «Про публічні закупівлі» переговорна процедура закупівлі – це процедура, що використовується замовником як виняток і відповідно до якої замовник укладає договір про закупівлю з учасником після проведення переговорів з одним або кількома учасниками. Переговорна процедура закупівлі застосовується замовником як виняток у разі нагальної потреби у здійсненні закупівлі у зв'язку з виникненням особливих економічних чи соціальних обставин, що унеможливають дотримання замовниками строків для проведення тендеру, а саме пов'язаних з негайною ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій, а також наданням у встановленому порядку Україною гуманітарної допомоги іншим державам. Застосування переговорної процедури закупівлі в таких випадках здійснюється за рішенням замовника щодо кожної процедури [8].

Як бачимо, законодавець передбачив виникнення складних економічних та соціальних ситуацій та спростив процедуру закупівлі товарів та послуг, якщо є для цього певні причини. Очевидно, це зроблено для того, щоб у складних економічних та соціальних ситуаціях було зєкономлено дорогоцінний час, тому немає необхідності проводити повну процедуру відкритих торгів.

Окрім того, у вище вказаному Законі законодавець скоротив строк укладення договору за результатами застосування переговорної процедури. Загальний строк укладення договору складає не менше 10 днів з дня оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір за результатами застосування переговорної процедури закупівлі. Скорочений строк укладення договору складає п'ять днів – у разі застосування переговорної процедури закупівлі з підстав, визначених п. 3 ч. 2 ст. 35 Закону України «Про публічні закупівлі», а також у разі закупівлі нафти, нафтопродуктів сирих, електричної енергії, послуг з її передання та розподілу, централізованого постачання теплової енергії, централізованого постачання гарячої води, послуг з централізованого опалення, послуг поштового зв'язку, поштових марок та маркованих конвертів, телекомунікаційних послуг, у т. ч. з трансляції радіо- та телесигналів, послуг з централізованого водопостачання та/або водовідведення та послуг з перевезення залізничним транспортом загального користування [8].

Більше того, до адміністративно-правового регулювання публічних закупівель у Національній гвардії України передбачене положеннями Закону України «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гаранто-

ваного забезпечення потреб оборони», в якому визначено особливості проведення переговорної процедури закупівлі, підстави відхилення цінової пропозиції учасника після проведення електронного аукціону, підстави відміни відбору учасників, особливості проведення переговорів після завершення електронного аукціону, особливості укладення договору про закупівлю, особливості укладання рамкових угод, недійсність договору про закупівлю, особливості подання скарг та строки їх розгляду, делегування повноважень на проведення переговорної процедури закупівлі [9].

У ст. 2 Закону України «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони» зазначається, що цей Закон застосовується Національною гвардією України, яка здійснює закупівлю товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони в особливий період, у період проведення антитерористичної операції, у період введення надзвичайного стану, якщо вартість товарів і послуг дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень, а робіт – 1,5 мільйона гривень [9].

Отже, законодавець визначив випадки застосування переговорної процедури закупівлі товарів та послуг підрозділами Національної гвардії України, особливості застосування даної процедури задля гарантованого забезпечення потреб оборони.

Таким чином, з вище викладеного можна зробити наступні висновки:

1) адміністративно-правове регулювання публічних закупівель – це врегульований адміністративно-правови-

ми нормами вплив державних органів на сферу проведення публічних закупівель з метою забезпечення якісної закупівлі товарів і послуг та підтримки здорової конкуренції на ринку;

2) держава активно здійснює фінансову діяльність з метою розподілу та перерозподілу державних коштів на задоволення інтересів та потреб різних секторів економіки, промисловості та суспільства в цілому. Очевидно, що фінансову діяльність держава здійснює через уповноважені органи та контролює надходження грошових коштів до бюджету;

3) законодавець передбачив виникнення складних економічних та соціальних ситуацій та спростив процедуру закупівлі товарів та послуг, якщо є для цього певні причини. Очевидно, це зроблено для того, щоб у складних економічних та соціальних ситуаціях було зекономлено дорогоцінний час;

4) законодавець визначив випадки застосування переговорної процедури закупівлі товарів та послуг підрозділами Національної гвардії України, особливості застосування даної процедури задля гарантованого забезпечення потреб оборони.

Отже, адміністративно-правове регулювання публічних закупівель в Національній гвардії України відбувається за допомогою цілеспрямованого адміністративно-правового впливу відповідних уповноважених органів з метою забезпечення закупівлі якісних товарів та послуг, підтримки здорової конкуренції та попередження виникнення корупційних схем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Государственное регулирование экономики / под ред. Т. Г. Морозовой. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 255 с.
2. Бахрах Д. Н. Административное право : учебник / Д. Н. Бахрах, Б. В. Россинский, Ю. Н. Стариков. – 3-е изд., пересмотр. и доп. – М. : Норма, 2008. – 816 с.
3. Колпаков В. К. Административное право Украины : Навчальний посібник / В. К. Колпаков. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 544 с.
4. Орлюк О. П. Финансовое право. Академичний курс : підручник / О. П. Орлюк. – К. : Юрінком Інтер. – 2010. – 808 с.
5. Худяков А. И. Финансовое право республики / А. И. Худяков. – Алма-аты : Норма-К, 2002. – 272 с.
6. Иванов С. О. Про судову практику вирішення спорів щодо укладених договорів у межах здійснення державного замовлення / С. О. Іванов // Часопис цивільного і кримінального судочинства. – 2012. – № 4 (19). – С. 96–106.
7. Олефір А. О. Правовий механізм державних закупівель : стимулювання інноваційності виробництва медичної продукції : монографія / А. О. Олефір. – К. : Юстініан, 2014. – 447 с.
8. Про публічні закупівлі : Закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII // Голос України. – 2016. – № 30.
9. Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони : Закон України від 12 травня 2016 року № 1356-VIII // Голос України. – 2016. – № 102.